

Божидар Йезерник

ДИВАТА ЕВРОПА

Балканите през погледа
на западните пътешественици

АКАДЕМИЧНО ИЗДАТЕЛСТВО
„Проф. МАРИН ДРИНОВ“

Božidar Jezernik

WILD EUROPE
The Balkans in the Gaze
of Western Travellers

Second Edition

Translated by *Violeta Periklieva*

Scientific editor: *Assoc. Prof. Petko Hristov, Ph.D.*

Sofia • 2014

Prof. Marin Drinov Academic Publishing House

Божидар Йезерник

ДИВАТА ЕВРОПА

Балканите през погледа на западните пътешественици

Второ издание

Превод: *Виолета Периклиева*

Под научната редакция на *доц. д-р Петко Христов*

СОФИЯ • 2014

АКАДЕМИЧНО ИЗДАТЕЛСТВО
„Проф. МАРИН ДРИНОВ“

*На покойната ми съпруга Богна
за приноса ѝ в моя живот*

На корицата: „След победата“ – карикатура на френския карикатурист F. Chamouïs

First published in the United Kingdom by Saqi Books, 2004

© Božidar Jezernik, 2004

© Божидар Балгазар Йезерник, автор, 2013, 2014

© Виолета Владимирова Периклиева, преводач, 2013, 2014

© Константин Атанасов Жеков, художник на корицата, 2013, 2014

© Академично издателство „Проф. Марин Дринов“, 2013, 2014

ISBN 978-954-322-755-6

Съдържание

Предговор

от Джоел Мартин Халперн, Професор Емеритус по антропология, Университет на Масачузетс, Амхърст / 9

Първа глава

Земята, от която започва Изтокът / 19

Най-непознатото кътче на Европа / 22

Черно-бели образи / 26

Летящото килимче на Изтока / 28

Река дълбока, планина висока / 31

Балканската етика на убийството / 34

Ислямът срещу прогреса / 35

Европейският лукс в ръцете на варварите / 39

Бележки / 42

Втора глава

Жени с мазни пръсти / 49

Неотменността на ориенталските обичаи / 51

Работата на наблюдателите никога не свършва / 55

Бележки / 56

Трета глава

**Предразсъдъци
към кърменето / 59**

Космата риба / 60

Предимства и недостатъци на емпиричните методи / 64

Арогантни крадци / 67

Гърди, увиснали до пъпа / 71

Бележки / 80

Четвърта глава

Мъже с опашки / 83

Островите на Сатира / 85

Сръбско море / 91

Бележки / 93

Пета глава

**Очи,
които не виждат / 95**

Очите на принцеса Симонида / 95

Адски мъки, за които дори и Данте не е подозирал / 99

Материалната основа на суеверието / 102

Бележки / 107

Шеста глава

**Романтичното очарование
на свободата / 110**

Преувеличена романтика или действителна история / 110

Нация и свобода / 112

Вкамененият океан / 113

Кръщаване на мюсюлмани на Бъдни вечер / 114

Силният и слабият пол / 116

Фотогенични рицари / 121

Затворът като мярка / 124

Бележки / 126

Седма глава

Страст към лова на глави / 132

Първите сведения / 133

Боулинг с глави / 135

Глави в торби / 138

Силата на обичая / 138

Вражески нос за съпруга / 140

Виното на честта / 142

Гледки, които не са за изпускане от пътешествениците в Ориента / 145

Трудно е да стигнеш до рая само с един крак / 150

Четири очи виждат по-добре от две / 150

Кула на черепите / 153

Бележки / 156

Осма глава

**Там, където раят е само на една
адска глътка разстояние / 164**

Черно като Дявола / 164

Кафе и цигари за хора с железни нерви / 167

Балканските кафенета / 171

Кафенетата в Императорския град / 172

Политика в кафенетата / 177

Гюлета в ритъма на народна музика / 179

Душевно спокойствие и максимата на Лок / 182

Бележки / 186

Девета глава

Истинска комедия от грешки / 190

Macedoine / 191

Синове на Александър Велики / 192

Балканска география и статистика / 193

Мегали идеята / 197

Националност и религия / 198

Потомците на френските кръстоносци / 201

Българската заплаха / 202

Велика Сърбия / 204

Бележки / 209

Десета глава

Мост между варварството и цивилизацията / 215

Каменна арка над буен поток / 215

Римски мостове от XIX век / 219

Важността на идентичността / 225

Бележки / 227

Единадесета глава

Малките Парижи и Големите Букурещи / 232

Източната кралица с мръсно лице / 232

Джамии и минарета / 237

Любители на изкуството на Акропола / 242

Данте и Бокачо в албански градове / 247

Европа и Азия лице в лице / 248

Сцени от „Хиляда и една нощ“ / 250

Прогонването на балканския дух / 256

Бележки / 262

Литература / 273

Божидар Йезерник
ДИВАТА ЕВРОПА
Балканите през погледа
на западните пътешественици

Българска
Второ издание

Превод: *Виолета Периклиева*
Под научната редакция на *доц. д-р Петко Христов*

Редактор *Борислав Кременски*
Художник *Константин Жеков*
Графичен дизайнер *Даниела Василева*

Формат 167×237 mm
Печатни коли 19,50

Печатница на Академично издателство „Проф. Марин Дринов“
1113 София, ул. „Акад. Г. Бончев“, бл. 5

www.baspress.com

ISBN 978-954-322-755-6